

UPPFÖRANDEKOD

För Swedtrain är det viktigt att verksamheten bedrivs på ett sätt som tydligt håller sig inom konkurrensrättens ramar. Konkurrensrättens syfte är att stimulera fri konkurrens vilket har föreningens fulla stöd. Swedtrain antog uppförande-koden i januari 2015 och koden uppdaterades senast i oktober 2025.

Swedtrain ska iaktta koden inom föreningen och medlemmar som söker medlemskap i föreningen måste förplikta sig att följa koden.

Uppförandekoden syftar till att ge klara regler för Swedtrain och dess medlemmar. Överträdelser av koden kan leda till uppsägning av medlemskap. En annan konsekvens är att föreningen och dess medlemsföretag, på initiativ av Konkurrensverket, av domstol kan åläggas att betala s.k. konkurrensskadeavgift. Sådan avgift kan uppgå till synnerligen höga belopp.

Följande regler ska alltid iakttas inom Swedtrain:

Grundläggande arbetssätt

- Möten med styrelser, kommittéer, arbetsgrupper och andra samarbetsorgan får endast äga rum efter att deltagarna bjudits in skriftligen. Som skriftlig inbjudan räknas även e-post. Inbjudan till mötet ska innehålla en dagordning.
- Protokoll ska föras vid varje möte som avses i punkt 1 ovan. Protokollen ska skickas till alla medlemmar av forumet i fråga. De ska förvaras på ett organiserat sätt under minst 10 år. Föreningens Teams yta fungerar väl för delning och förvaring.
- Samråd och diskussioner inom styrelsen, fokusgrupp eller annat samarbetsorgan ska, om ämnena är marknadsrelaterade, vara begränsade till det officiella mötet vid vilket protokoll förs.
- Under samråd, som avses i punkt 3 ovan, får deltagarna inte överenskomma att ett visst ämne diskuteras under mötet utan protokollföring. Mötets ordförande ska i sådana fall stoppa fortsatt diskussion.

Vid varje möte med styrelsen, fokusgrupp eller annat samarbetsorgan under vilket marknadsrelaterade ämnen diskuteras, ska minst en representant från kansliet beredas möjlighet att delta. Representanten ska vara uppmärksam på ämnen som är konkurrensrättsligt känsliga. Om tveksamhet uppstår får ämnet inte diskuteras förrän en expert på konkurrensrätt konsulterats och dennes råd innebär att ämnet kan diskuteras utan problem eller att ramarna för diskussionen blivit klargjorda.

A. Förbjudna ämnen

Följande ämnen är förbjudna vid möten med styrelsen, fokusgrupper och andra samarbetsorgan anknutna till Swedtrain, särskilt om informationsutbyte i dessa ämnen sker mellan företag som är konkurrenter:

- Försäljningspriser, taxor, (planerade) prisjusteringar, rekommenderade priser, rabatter, prishöjningar och andra prisrelaterade ämnen avseende medlemsföretagens produkter eller tjänster;

- Marknadsuppdelning, till exempel genom tilldelning av ett särskilt geografiskt område, särskilda kunder eller särskilda grupper av kunder till särskilda medlemsföretag;
- Begränsningar avseende produktion eller försäljning;
- Samråd i förväg rörande svar på anbudsfrågor från potentiella kunder.
- Utbyte av marknadsinformation rörande individuella medlemsföretag, d.v.s. information om produktion, omsättning, försäljning, investeringar, avyttringar, FoU-kostnader och annan information såvitt den är relaterad till särskilda produkter eller tjänster eller kategorier därav och kan betraktas som kommersiellt känslig;
- Publicering av genomsnittspriser eller prisspann inom branschen;
- Exklusivitet för särskilda medlemsföretag att representera producenter och importörer;
- Bojkott av särskilda leverantörer eller kunder;
- Andra ämnen som kan leda till konkurrensbegränsande samordning av medlemsföretagens marknadsuppträdande;
- Samråd i förväg mellan konkurrenter avseende svar på anbudsfrågor oavsett om det handlar om en offentlig eller en privat köpare;
- Överenskommelser mellan alla konkurrenter att lägga på en avgift på anbudet för att kompensera de företag som inte vinner anbudstävlingen för deras anbudskostnader.

B. Ämnen som kan utgöra ett problem

Följande ämnen kan under vissa omständigheter utgöra ett konkurrensrättsligt problem, i synnerhet på en starkt koncentrerad, oligopolistisk marknad, d.v.s. en marknad med få aktörer. Ämnena får därför endast diskuteras efter samråd med en expert på konkurrensrätt:

- Allmänna leveransbestämmelser. Om bestämmelserna hänför sig till känsliga konkurrensparametrar såsom priser, taxor, sätt att indexera, pålagor för särskilda kostnader, eller om användningen av bestämmelserna är tvingande, kan konkurrensmyndigheterna ha invändningar;
- Begränsningar av deltagandet i mässor. Generellt gäller att alla företag ska vara fria att delta i vilka mässor de vill och företag får inte uppmanas att bojkotta mässor. Begränsningar i friheten att delta är endast tillåtna under särskilda villkor. Att medlemsföretag förhandlar gemensamt för att erhålla bättre pris eller andra villkor från en mässorganisation utgör inte ett konkurrensrättsligt problem;
- Speciella krav för medlemskap i en branschförening. Så länge leverantörens medlemskap inte spelar någon avgörande roll för potentiella kunder vid deras val av produkter och tjänster, är det konkurrensrättsligt invändningsfritt. Men så snart kunderna anser att sådant medlemskap är betydelsefullt, måste kraven för medlemskap i branschföreningen uppfylla objektiva kriterier;
- Det är i princip tillåtet för Swedtrain att samla in kommersiell information om individuella företag och göra denna information tillgänglig för medlemsföretagen i aggregerad form. Det får under inga omständigheter vara möjligt att utläsa information om individuella företag ur den samlade informationen. De nationella konkurrensmyndigheterna i vissa EU-länder tillåter bara sådana statistiksystem om den insamlade informationen är tillräckligt gammal, till exempel omfattar data som är åtminstone ett år gammal, och/eller om informationen har gjorts allmänt

tillgänglig.

C. Ämnen som inte utgör ett problem

Följande ämnen utgör i stor utsträckning kärnverksamhet för branschföreningar såsom Swedtrain. Diskussioner och samråd om dessa ämnen utgör normalt inte några problem enligt konkurrensrätten, under förutsättning att ämnen som anges under punkt A. ovan inte berörs:

- Generella cykliska ekonomiska data och uppgifter om affärsklimat, under förutsättning att diskussionerna om dessa ämnen inte relaterar till något enskilt företags handlingsätt. Diskussioner om dessa ämnen fokuserar på makronivån och påverkar inte enskilda företags marknadsbeteende;
- Lobbyingaktiviteter som hänför sig till gemensamma intressen inom branschen och som koncentrerar sig på lagstiftning och andra allmänna frågor som kan påverka branschen;
- Arbetsrätt och sociala frågor. Dessa frågor berörs inte av konkurrensrätten;
- Legala frågor. Dessa frågor är per definition av generell natur, eftersom de påverkar alla företags affärer i samma omfattning;
- Standardiseringsfrågor, om (I) standardiseringsförfarandet är transparent och står öppet för alla parter som vill delta, (II) det inte föreligger ett tvång att följa standarden, (III) tillgång till standarden ges på rättvisa, rimliga och icke-diskriminerande villkor och (IV) diskussionerna i samband med standardiseringsförfarandet är begränsade till tekniska aspekter. Standardisering syftar till produktkompatibilitet och teknisk utveckling vilket normalt kommer att vara till fördel för slutanvändaren;
- Säkerhet och hälsofrågor. Swedtrain har ett intresse av att främja säkerhet och hälsa med avseende på branschens produkter;
- Miljö- och hållbarhetsfrågor. Swedtrain har ett intresse av att främja miljöhänsyn vid användningen av branschens produkter.

Tillämpning av koden och handlingsregler

Tvivel kan någon gång, uppkomma om ett förfarande, särskilt sådana som anges under b) ovan, är förenligt med konkurrenslagens förbud mot konkurrens-begränsande avtal och samordnade förfaranden. Den fråga som då bör ställas är vilket syfte handlingen har och vilka effekter den har. Förfarandet är otillåtet om syftet är konkurrensbegränsande. Detsamma gäller om effekten av förfarandet är konkurrensbegränsande även om förfarandet inte har det syftet. En konkurrensbegränsande effekt föreligger om de berörda företagens oberoende uppträdande på marknaden äventyras.

Om det inte med ledning av ovanstående kriterier är uppenbart att förfarandet är lagligt bör den ansvarige för verksamheten stoppa den pågående verksamheten och inhämta råd från konkurrensrättslig expertis.